

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobců: **a) Doc. Ing. P. O., CSc., b) Ing. L. A., c) B. B., d) M. H., e) I. H., f) O. K., g) M. M., h) L. P., i) K. P., j) Ing. H. P., k) Ing. F. Š., l) D. V., m) P. Z., n) J. Z., o) Z. Ž.,** všichni zastoupeni JUDr. Alžbětou Prchalovou, advokátkou, se sídlem Brno, Dřevařská 25, proti žalovanému: **Magistrát města Brna,** se sídlem Brno, Kounicova 67, za účasti osob zúčastněných na řízení: 1. V. N., 2. Z. N., oba zastoupeni JUDr. Jiřím Gottweisem, advokátem, se sídlem Brno, Kapucínské náměstí 5, 3. Mgr. L. J. a 4. R. J., o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 5. 2011, sp. zn. 5400/OD/MMB/0157959/2011-Pos, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. 10. 2011, čj. 30 A 79/2011 - 65,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobci **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného uvedeným v záhlaví bylo zamítnuto odvolání žalobců proti rozhodnutí Úřadu městské části města Brna, Brno-Židenice, kterým tento úřad zamítl žádost o vydání deklaratorního rozhodnutí o neexistenci veřejně přístupné účelové

komunikace na pozemku p. č. 4560/5 v k. ú. Židenice v Brně. Proti rozhodnutí žalovaného podali žalobci žalobu. Při podání žaloby nikdo z žalobců nezaplatil soudní poplatek. Krajský soud proto žalobce vyzval usnesením ze dne 23. 8. 2011, čj. 30 A 79/2011 – 26, aby každý zaplatil soudní poplatek ve výši 2.000 Kč, celkem tedy 15 x 2.000 Kč.

[2] V reakci na uvedenou výzvu zaslala zástupkyně žalobců kolkové známky v hodnotě 2.000 Kč s tím, že poplatek je předkládán žalobci. Současně krajský soud upozornila „*na nález Ústavního soudu ČR č.j. I ÚS 664/03, II ÚS 359/07*“. Soud se přesto následně dotázal zástupkyně žalobců na osobu plátce. Mgr. Karel Prchal v substituci za právní zástupkyni žalobců sdělil, že plátcem poplatku ve výši 2.000 Kč jsou „*všichni žalobci dohromady*“.

[3] Krajský soud následně řízení o žalobě zastavil podle § 9 odst. 1 *in fine* zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Dle názoru krajského soudu byl k placení soudních poplatků povinen každý z patnácti žalobců sám za sebe. To plyne z § 2 odst. 2 zákona o soudních poplatcích, podle něhož je poplatníkem poplatku za řízení ten, kdo podal žalobu nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení. Ustanovení § 2 odst. 8 téhož zákona není relevantní, jelikož se vztahuje na případy nerozlučných společníků. To není případ správního soudnictví. V něm jedná každý z žalobců výlučně sám za sebe. Soud v tomto odkazuje na § 33 odst. 8 s. ř. s., který stanoví, že podá-li více osob společný návrh, jedná v řízení každý sám za sebe s účinky jen pro svou osobu. Konstrukce soudních poplatků ve správním soudnictví není stavěna na společném placení. K argumentaci žalobců, kteří poukázali na nálezy sp. zn. I. ÚS 664/03 a II. ÚS 359/07, krajský soud uvedl, že v nich Ústavní soud řešil odlišné okolnosti. V nálezech se řešila otázka placení poplatků v žalobách proti vícero rozhodnutím při existenci jednoho žalobce, naproti tomu v nyní projednávané věci jde o žalobu proti jednomu rozhodnutí ze strany vícero žalobců.

II.
Shrnutí argumentů uvedených v kasační stížnosti

[4] Proti usnesení krajského soudu podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včas kasační stížnost. V ní uvedli, že ji podávají z důvodů vymezených v §103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatelé namítají, že krajský soud nevzal v úvahu, že jsou podílovými spoluvlastníky předmětné parcely. Tím se jejich případ liší od rozsudku NSS, na který odkazoval krajský soud. Stěžovatelé v této souvislosti odkazují na § 139 odst. 1 občanského zákoníku, podle kterého jsou z právních úkonů týkajících se společné věci oprávněni a povinni všichni spoluvlastníci společně a nerozdílně. Krajský soud pochybil, pokud dovodil, že žaloba byla podána každým žalobcem zvlášť. S odkazem na § 139 občanského zákoníku se pak stěžovatelé dovolávají aplikace § 2 odst. 8 zákona o soudních poplatcích, dle nějž, vznikne-li více poplatníkům povinnost zaplatit poplatek, platí jej společně a nerozdílně.

[5] Stěžovatelé dále argumentují, že nález Pl. ÚS 69/06 dokládá platnost závěrů uvedených v nálezu sp. zn. I. ÚS 664/03, na který poukazovali již v přípise při platbě poplatku. V daném případě, dle názoru stěžovatelů, počet žalobců neovlivňuje délku, složitost ani nákladnost soudního rozhodování, a placení poplatků za každého žalobce zvlášť tak je nespravedlivé. K tomu stěžovatelé dodávají, že krajský soud poslal právnímu zástupci žalobců pouze jedno vyhotovení usnesení, čímž potvrdil vlastní přesvědčení o

společném a nerozdílném jednání žalobců. Stěžovatelé odkazují na další rozhodnutí Ústavního soudu (II. ÚS 745/06, II. ÚS 359/07). Usnesení krajského soudu je protiústavní.

[6] Na úplný závěr stěžovatelé pro dokreslení situace uvádějí, že převážná část spoluvlastníků dotyčné parcely jsou důchodci bez dostatečných finančních prostředků na zdlouhavé soudní spory týkající se předmětné parcely.

[7] Žalovaný ani osoby zúčastněné na řízení vyjádření ke kasační stížnosti nepodali.

III.
Právní názor Nejvyššího správního soudu

[8] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout i bez návrhu.

[9] Nejvyšší správní soud ve shodě se stěžovateli vyhodnotil kasační námitky jako námitky podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy námitky tvrdící, že došlo k nezákonnému rozhodnutí o zastavení řízení.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Stěžejním bodem kasační stížnosti je výklad § 2 odst. 8 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, podle něhož vznikne-li více poplatníkům povinnost zaplatit poplatek, platí jej společně a nerozdílně. Nejvyšší správní soud se shoduje s názorem krajského soudu, který správně uvedl, že se toto ustanovení vztahuje pouze k případům nerozlučných společníků. Správní soudnictví je naopak postaveno na principu společníků samostatných.

[12] Nic na tom nemění ani fakt, že všichni stěžovatelé jsou podílovými spoluvlastníky předmětné parcely a ve věci argumentují § 139 občanského zákoníku. Soukromoprávní charakter vlastnictví je totiž třeba odlišit od samostatnosti jednotlivých žalobců v rámci správního soudnictví. Ta plyne z § 33 odst. 8 s. ř. s., podle něhož v případě společného návrhu podaného více osobami jedná každá za sebe a s účinky pro svou osobu.

[13] Ostatně Nejvyšší správní soud již ve svých předchozích rozhodnutích (srov. např. rozsudek NSS ze dne 10. 8. 2011, čj. 1 As 74/2011 – 261, *Tejnka, s. r. o.*, část V.D., publ. pod č. 2410/2011 Sb. NSS; obdobně rozsudek ze dne 25. 5. 2011, čj. 6 As 8/2011 - 145 ve věci *Pražské inforádio, s. r. o.*; všechna zde citovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz) zaujal názor, že mezi žalobci ve správním soudnictví nevzniká nerozlučné společenství, tak jak jej zná soudnictví civilní v § 91 odst. 2 o. s. ř. Každý žalobce je tedy ve správním soudnictví vždy oprávněn disponovat s žalobou nezávisle na ostatních žalobcích.

[14] V rozsudku ze dne 9. 12. 2010, čj. 9 As 43/2010 - 50, poukázal zdejší soud na skutečnost, že i spoluvlastníci nemovitosti jsou samostatnými účastníky správního řízení. Účastenství v řízení jim nezakládá skutečnost, že se jejich práva upínají k totožné věci,

nýbrž to, že v řízení může být dotčeno právo každého ze spoluvlastníků. Před soukromoprávní podstatou spoluvlastnictví je třeba upřednostnit zmíněný veřejnoprávní akcent. Procesní samostatnost ve správním řízení se odráží i do samostatnosti účastenství v soudním řízení správním. Tím se zcela jasně odlišuje od nerozlučného společenství dle § 91 odst. 2 o. s. ř. Tato nezávislost žalobců pak nutně musí vést k tomu, že je každý sám za sebe povinen zaplatit soudní poplatek.

[15] Nejvyšší správní soud dále souhlasí s názorem krajského soudu, že rozhodnutí Ústavního soudu, kterých se stěžovatelé dovolávají, jsou od posuzované věci zcela odlišná. V nálezu sp. zn. I. ÚS 664/03 ze dne 16. 3. 2006 (N 56/40 SbNU 547; všechna zde cit. rozhodnutí ÚS jsou dostupná na http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx) se soud zabýval situací, kdy *jeden* žalobce žaloval vícero správních rozhodnutí. Od toho se pak odvíjela i argumentace Ústavního soudu. Ten ve svém nálezu dovodil, že neúměrné násobení soudního poplatku v právně i věcně shodných žalobách podaných *jednou* osobou podstatně omezuje právo na přístup k soudu, jež je zaručeno čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Ústavně konformním výsledkem interpretace zákona o soudních poplatcích proto nebyla interpretace, podle níž byl účastník řízení povinen platit soudní poplatek za každé správní rozhodnutí, pokud jde o rozhodnutí, která jsou skutkově a právně stejná, týkají se týchž účastníků atp.

[16] Ke stejným závěrům jako právě analyzovaný nález sp. zn. I. ÚS 664/03 dospěly i nálezy sp. zn. II. ÚS 745/06 ze dne 17. 5. 2007 (N 83/45 SbNU 239) a sp. zn. II. ÚS 359/07 ze dne 1. 11. 2007 v případu *Zemědělského družstva Měčín* (N 178/47 SbNU 367), resp. nález sp. zn. Pl. ÚS 69/06 ze dne 29. 1. 2008 (N 22/48 SbNU 243; 269/2008 Sb.).

[17] V nynějším případě, ve kterém se výše poplatku každého žalobce v důsledku aplikace § 33 odst. 8 s. ř. s. nikterak nezvyšuje, nelze hovořit o porušení základního práva dle čl. 36 odst. 2 Listiny.

[18] Stěžovatelé upozorňují, že řada z nich jsou důchodci, kteří nemají prostředky na zdlouhavé soudní spory. K tomu lze jen stručně uvést, že pokud si některý ze stěžovatelů nemohl dovolit zaplacení soudního poplatku, mohl požádat o osvobození od soudních poplatků. O tom byli ostatně všichni stěžovatelé prostřednictvím své advokátky řádně poučeni. Nikdo ze stěžovatelů ovšem ani přes poučení tohoto práva nevyužil.

[19] K tvrzení stěžovatelů, že počet žalobců nemá vliv na trvání, složitost ani na výši soudních nákladů, zdejší soud uvádí, že funkce soudních poplatků nespočívá pouze v náhradě nákladů. Plná úhrada těchto nákladů ostatně nejenže není dost dobře možná, ale v případě správního soudnictví by nebyla ani vhodná. Placení soudního poplatku má dvě základní funkce: (1) fiskální, jejímž cílem je, aby ti, kdo služeb soudů využívají, *přispěli* na úhradu nákladů spojených s jejich činností; (2) regulační, jejímž cílem je odradit od svévolných, šikanózních, malicherných a obdobně bezdůvodných návrhů, které by soudy zbytečně zatěžovaly (srov. rozsudek ze dne 29. 6. 2011, čj. 7 Ans 1/2011 - 55).

[20] K argumentu, že krajský soud dodal společnému zástupci pouze jeden stejnopis usnesení, lze jen stručně uvést, že v případě společného zastoupení není povinností soudů zasílat zvlášť stejnopisy pro každého ze zastupovaných účastníků. To by ostatně bylo

v rozporu se smyslem zastoupení (viz § 42 odst. 2 věta prvá s. ř. s.). Naopak, tuto povinnost může mít samotný zástupce (srov. např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 387/03 ze dne 28. 1. 2004) dle profesních pravidel advokacie.

[21] Nejvyšší správní soud nad rámec nezbytně nutného poznamenává, že jakkoliv má každý základní a nezcizitelné právo na přístup k soudu (čl. 36 Listiny), podání žaloby ze strany všech spoluvlastníků nebylo z hlediska soudního řádu správního nezbytné.

[22] Celý komplex námitek je proto nedůvodný.

IV.
Závěr a náklady řízení

[23] Stěžovatelé se svými námitkami neuspěli; jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou.

[24] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé, kteří v tomto řízení úspěch neměli, nemají právo ani na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Proto mu soud nepřiznal náhradu nákladů řízení. Osoby zúčastněné na řízení mají dle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou soud uložil. V tomto řízení jim však nebyla uložena žádná povinnost, a proto soud rozhodl, že ani tyto osoby nemají právo na náhradu nákladů řízení.

[25] Na závěr lze jen stručně poznamenat, že na zaplacení soudního poplatku z této kasační stížnosti Nejvyšší správní soud netrval, neboť opak by znamenal jen další řetězení téhož problému a nebyl by v souladu se zásadou hospodárnosti řízení (viz též rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2004, čj. 6 Azs 27/2004 - 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. června 2012

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu